

Sayın Milletvekilim,

2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun ele alınacağı görüşmelerde, Sosyal Bütçeyi İzliyoruz Platformu olarak *sizden devletin eğitim hedeflerinin gerçekleştirilmesi için yeterli kaynağın ayrılmasını talep ediyoruz.*

Platformun ulusal politika belgeleri ve önceki yılların bütçelerine ilişkin incelemesinde ortaya çıkan dört temel saptama ve bunlardan hareketle siz sayın milletvekillerimizin bütçe görüşmeleri sırasında üzerinde durmanızı önerdiğimiz konular şöyledir:

1- Eğitim Politikalarında ve Önceliklerinde Süreklilik Sağlanmalı

Kalkınma planı, hükümet programı ve orta vadeli program gibi ulusal planlama belgelerinde, eğitim politikası önceliklerinin ve hedeflerin sürekliliği çok önemlidir.

- Örneğin, ekonomik kalkınma ve eşitlik açısından tartışılmaz öneme sahip **okul öncesi eğitimde**; kalkınma planı ve hükümet programı, erişimin % 50'ye çıkarılmasını hedeflemektedir. Bu hedefin gerçekleşmesi için öğretmen ve fiziki altyapı imkanlarının karşılanması, eğitim hizmet türlerinin çeşitlendirilmesi ve toplumsal farkındalığın artırılması planlanmaktadır. Kalkınma planı ve hükümet programında öncelikli eğitim hedefleri arasında ele alınan okul öncesi eğitime, 2009-2011 Orta Vadeli Program'da hiç değinilmemiştir.
- **Ortaöğretim reformu** konusunda da benzer sorunlar yaşandığı görülmektedir. Kalkınma planı ve hükümet programında ortaöğretimde reform, öncelikli bir konu olarak kapsamlı bir biçimde ele alınmıştır. Ortaöğretimde program çeşitliliğini esas alan bir biçimde reform yapılacağı vurgulanmıştır. 2009-2011 Orta Vadeli Program'da ise ortaöğretim reformundan bahsedilmemiştir.
- Engelli vatandaşların eğitim hakkının sağlanması için olmazsa olmaz nitelikteki **özel eğitim** konusu sadece kalkınma planında devletin hedefleri arasında ele alınmıştır. Kalkınma planında, özel eğitimde kaynaştırma yöntemine öncelik verileceği ve okulların fiziksel koşullarının uygun hale getirileceği belirtilmiştir. Hükümet programında, özel eğitim konusu ele alınmamış, 2009-2011 Orta Vadeli Program'da ise sadece "özürlülerin istihdamına yönelik mesleki ve özel eğitim imkanları"ndan bahsedilmiştir.

Herkes için kaliteli eğitimin sağlanmasında kilit öneme sahip **okul öncesi eğitim, ortaöğretim reformu ve özel eğitim** konularında, kalkınma planı, hükümet programı ve orta vadeli program süreklilik ve tutarlılık göstermelidir. *Sayın Milletvekilim, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu tartışılırken bu üç konuda 2009 yılı için konulan hedeflere ve bu hedeflerin gerçekleştirilmesi için ayrılan kaynaklara dikkat ediniz.*

2- Eğitim Bütçesi, Hedeflerin Gerçekleştirilmesini Sağlayacak Büyüklükte Değil

Ulusal planlama belgelerinde yer alan somut hedeflerin gerçekleşmesi için yeterli kaynağın seferber edilmesi gerekir. Kalkınma planı ve hükümet programının açıklandığı 2007 yılındaki duruma, aynı belgelerdeki 5 ve 7 yıllık hedeflere ve son bir yıl içindeki gelişmeye bakıldığında eğitime ayrılan yatırım kaynaklarının artırılması gereği görülmektedir.

- **Okul öncesi eğitimde**, gelecek 5 yıl içinde okullaşma oranının ikiye katlanarak %50'ye çıkarılması hedeflenmektedir. Bunun için her yıl öğrenci sayısının 155.000 kadar artması gerekmektedir.¹ 2007 yılında bu artış sadece 60.000'di.²

- **İlköğretimde**, tekli eğitime geçmek kaydıyla derslik başına düşen öğrenci sayısının 30'a düşürülmesi hedeflenmektedir.³ İlköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 33'tür ve kentsel alanda yaşayan her üç öğrenciden sadece biri tekli eğitime devam etmektedir.⁴ Bahsedilen hedefin gerçekleştirilmesi ilköğretim kademesinde derslik yapımı için devletin ciddi büyüklükte kaynak ayırmasını gerektirir. **Ortaöğretim** süresinin dört yıla çıkarılması ile derslik başına düşen öğrenci sayısı 43'e yükselecektir.⁵ Hükümet programında bu sayının 30'a yaklaştırılması hedeflenmektedir. Bu hedefin gerçekleştirilmesi için çok kaba bir hesapla mevcut derslik sayısının en az üçte biri kadar, yani yaklaşık 33.000 derslik daha yapılması gerektiği düşünülebilir.⁶

2007 yılında MEB kaynaklarıyla ilköğretimde 9755 derslik, ortaöğretimde ise 928 derslik yapılmıştır.⁷ Eğitime %100 Destek kampanyası kapsamında ise her iki kademedeki toplam 3530 derslik yapılmıştır. 2007 yılında yapılan derslik sayısı, son beş yılın en düşüğüdür ve 2006 yılında yapılan derslik sayısının yaklaşık yarısıdır.

	2003	2004	2005	2006	2007
İlköğretim ve ortaöğretimde yapılan derslik sayısı ⁸	14.512	27.090	27.592	27.381	14.213

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2007-2008

Sayın Milletvekilim, 2009 yılında yapılması planlanan derslik sayılarının kalkınma planı ve hükümet programında konulan eğitim hedeflerinin gerçekleşmesini sağlayacak miktarda olmasına dikkat ediniz.

3- MEB Yatırım Bütçesinin Toplam Bütçeye Oranı Giderek Azalmakta

MEB yatırım bütçesine bakıldığında, 8 yıllık zorunlu eğitime geçişte yakalanan yatırım ivmesinin son yıllarda azaldığı görülmektedir. Eğitim hedeflerinin gerçekleşmesi için yatırım ihtiyacı aciliyetini korumaktadır. **Sayın Milletvekilim, eğitim yatırımları konusunda kaybedilen ivmeyi geri kazandırınız.**

	MEB yatırım bütçesinin konsolide bütçe/merkezi yönetim bütçesine oranı (%)	MEB yatırım bütçesinin konsolide bütçe/merkezi yönetim bütçesi yatırımlarına oranı (%)	MEB yatırım bütçesinin MEB bütçesine oranı (%)
1998	2,52	37,33	30,03
1999	1,5	28,96	19,15
2000	1,43	28,35	19,9
2001	1,61	22,28	19,27
2002	1,31	22,34	17,18
2003	1,00	16,44	14,53
2004	0,83	16,88	9,68
2005	0,79	12,13	8,27
2006	0,71	12,87	7,49
2007	0,73	15,95	6,98

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2007-2008

4- MEB Bütçesinin GSMH'ye Oranının Düşmesi Engellenmeli

Ülkemizde eğitim hizmetlerine ayrılan kaynakların GSMH'ye oranı genel olarak artmaktadır. Ancak 2007 yılında ulaşılan MEB bütçesi için % 3,3'lük oran ve toplam eğitim bütçesi için % 4,3'lük oran hala gerek OECD ülkeleri ortalamasının, gerekse UNESCO'nun kalkınmakta olan ülkeler için önerdiği %6 oranının altındadır. Daha endişe verici olan, Orta Vadeli Mali Plan'da MEB bütçesinin GSMH'ye oranında gelecek üç yılda düşüş öngörülüyor olmasıdır. *Sayın Milletvekilim, MEB bütçesinin GSMH'ye oranının düşmemesini, eğitime ayrılan toplam kamu kaynaklarının GSMH'ye oranının UNESCO tarafından öngörülen %6'ya yükselmesini sağlayınız.*

	MEB bütçesinin konsolide bütçe/merkezi yönetim bütçesine oranı (%)	MEB bütçesinin üretim yöntemiyle GSMH'ye oranı (%)	Toplam eğitim bütçesinin üretim yöntemiyle GSMH'ye oranı (%)	OECD ortalaması - Toplam eğitim bütçesinin GSMH'ye oranı (%)
1998	8,41	2,32	3,1	
1999	7,82	2,72	3,6	
2000	7,15	2,67	3,5	
2001	8,34	2,29	3,1	
2002	7,60	2,71	3,6	5,1
2003	6,91	2,85	3,8	5,2
2004	8,53	3,00	3,9	5,0
2005	9,53	3,06	4,1	
2006	9,47	2,88	3,9	
2007	10,42	3,30	4,3	

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2007-2008 ve OECD, Education at a Glance, 2005, 2006 ve 2007.

Sayın Milletvekilim,

Yukarıda sunduğumuz saptamalar ve önerilerden hareketle, devletin eğitim hedeflerinin gerçekleştirilmesi için *2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi'nde yeterli kaynağın ayrılması talebimizi yineliyoruz.*

5-19 yaşları arasında 20 milyon çocuğumuz ve gencimiz adına teşekkür ederiz.

Sosyal Bütçeyi İzliyoruz Platformu

“SOSYAL BÜTÇEYİ İZLİYORUZ” PLATFORMU’nu devlet bütçesinde sosyal politika boyutunu izlemek isteyen bir grup bağımsız savunu ve araştırma kuruluşu bir araya gelerek oluşturduk. Ortak amacımız, Anayasamıza göre devletin temel bir niteliği olan “sosyal devlet” için kamu kaynaklarından ayrılan payı izlemek, bu alandaki politikaların nasıl hayata geçirildiğini gözleyip değerlendirmek ve kamuoyu ile paylaşmaktır. “SOSYAL BÜTÇEYİ İZLİYORUZ” PLATFORMU şu kuruluşlardan oluşuyor: Eğitim Reformu Girişimi (ERG), Engelliler.Biz Platformu, Gündem Çocuk Derneği, İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi (ÇoÇa), İstanbul Bilgi Üniversitesi Gençlik Çalışmaları Birimi, İstanbul Bilgi Üniversitesi STK Eğitim ve Araştırma Birimi, Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği (KA-DER), Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu (SPF), Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV), Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı (TÜSEV).

NOTLAR

¹ T.C. 60. Hükümet Programı Eylem Planı, 2008.

² Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2007-2008.

³ T.C. 60. Hükümet Programı Eylem Planı, 2008.

⁴ Her yıl açıklanan Milli Eğitim İstatistikleri'nde tekli-çiftli eğitime ilişkin veriler en son 2004-2005 eğitim-öğretim yılı için açıklandı. MEB, Türkiye Eğitim İstatistikleri, 2004-2005.

⁵ T.C. 60. Hükümet Programı Eylem Planı, 2008.

⁶ Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2007-2008'deki verilere göre ortaöğretim kademesinde 100.853 derslik vardır ve bu dersliklerin 92.145'i devlet okullarındadır.

⁷ MEB kaynaklarıyla yapılan derslik sayısına Dünya Bankası, Avrupa Birliği hibesi, EFİKAP, TELEKOM ve TOKİ kaynakları ile yapılan derslikler de dahil edilmiştir. Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2007-2008.

⁸ Eğitime %100 Destek Kampanyası, Dünya Bankası, Avrupa Birliği hibesi, EFİKAP, TELEKOM ve TOKİ kaynakları ile yapılan derslik sayıları dahil edilmiştir.